

Noa Yuval – Hacham

Strah od slika: ikonofobija i ikonoklazam među Židovima i Samarićanima u kasnoj antici

Židovska je umjetnost od početka primjetno neodlučna prema vizualnim antropomorfnim i zoomorfim prikazima. U kasnoj antici, poglavito nakon muslimanskog osvajanja palestinskih pokrajina, rastući konzervativni negativni trend prema figuralnim prikazima postaje vrlo utjecajan. Najprije se očitovao u smanjenju figurativnih prikaza u mozaičkim tepisima bizantskih sinagoga, a zatim u njihovom potpunom iščeznuću. Dekorativni program nekoliko sinagoga sagrađenih nakon muslimanskih osvajanja u 7. stoljeću ne posjeduje antropomorfne niti zoomorfne prikaze. Također, u periodu Umayyada zamjetno je promišljeno brisanje prikaza na kamenim reljefima i mozaičkim tepisima koji su krasili sinagoge. U dvadesetak palestinskih sinagoga zabilježeni su znakovi ikonoklastičkog brisanja izvršeni od strane članova židovske zajednice u vrijeme pojačane vjerske napetosti spram odnosa prema figurativnim prikazima. Pretpostavljamo da je ova praksa započeta pod utjecajem islamske anti-figurativnosti te da je bila potaknuta snažnim ikonoklastičkim aktivnostima u bizantskim crkvama na tom području. Konačno, ovaj tekst propituje ulogu samarićanske umjetnosti bizantskoga perioda, poznatu po svome snažnom i jasnom izražavanju zabrane figurativnih prikaza, kao mogući izvor utjecaja na promjenu stava spram figurativne umjetnosti u židovskome društvu.

Prijevod s engleskoga: Sara Peh nec